

АКО ИСКАШ ДА ПЕЕШ ЗА СЛЪНЦЕТО, ТРЯБВА ДА ГО НОСИШ В СЪРЦЕТО СИ!
ИЛИ
КЪДЕ МОЖЕ ДА ЖИВЕЕ СУГЕСТОПЕДИЯТА?

ИРЕНА МЛАДЕНОВА

МАГИСТЪР ПО ДЕТСКА ПЕДАГОГИКА, КАНДИДАТ НА ФИЛОСОФСКИТЕ НАУКИ, УЧИТЕЛ ПО ИСПАНСКИ ЕЗИК /В НАЧАЛЕН И ГИМНАЗИАЛЕН КУРС/, ПРЕВОДАЧ НА КНИГИ ОТ ИСПАНСКИ НА БЪЛГАРСКИ ЕЗИК. ПОСЛЕДОВАТЕЛ НА СУГЕСТОПЕДИЯТА НА Д-Р ЛОЗАНОВ И Д-Р ГАТЕВА С ЦЯЛОТО СИ СЪРЦЕ.

MASTER OF CHILDREN'S PEDAGOGY, CANDIDATE OF PHILOSOPHICAL SCIENCES AND TEACHER OF SPANISH / IN PRIMARY AND SECONDARY SCHOOL /. TRANSLATOR OF BOOKS FROM SPANISH INTO BULGARIAN. FOLLOWER OF THE SUGGESTOPEDIA OF DR. LOZANOV AND DR. GATEVA WITH ALL MY HEART.

Предисловие

В последните 5-6 години от моята практика освен познатите класически сугестопедични курсове по испански език приемах и индивидуални уроци с ученици от различни степени на образователната система. Деца, които с голям ентузиазъм са влезли в езикови училища; деца, които видимо харесват испанския език и имат някакви познания, макар и понякога доста фрагментарни, разхвърляни, но всичко може да се подреди, да се припомни, да се научи. Това, което забелязвах при всички бе, че те бяха започнали да се отворачават от испанския езика, дори да го мразят /за мен бе ясно, че не езика, а това, което им се случва чрез езика ги отблъскваше/. Често и те, както и родителите им споделяха, че учителите се сменят ежегодно, че изискванията са много тежки, че учебниците са на много по-високо академично ниво от това, което би трябвало да е за възрастта; много от родителите включително бяха повярвали, че техните деца явно не са много умни... И че имат нужда от помощ, за да завършат някак си с горедолу приличен успех училище.

И съвсем естествено, само след няколко седмици занимания, тези деца пееха, смееха се, искаха да четат, да превеждат, да измислят, да правят асоциации, да играят на всякакви игри, говорейки испански език... Познавате това чудо, нали? Най-важното нещо, което се случваше в тези часове бе възвръщането на любовта към испанския език и нежното подаване на този незаменим сигнал – Аз вярвам във вас! Вие можете да се справите! Толкова много сте научил/а до сега, спокойно, скоро всичко ще бъде подредено и красиво! И чудото ставаше!

Но не спираха да се появяват и други деца с подобни болки и травми, със същата загуба на желание да учат, с угаснал поглед и усещане, че са глупави и нещо важно са пропуснали, което видиш ли, няма как да наваксат. След уроците си с тях аз не спирах да мисля какво всъщност се случва ежедневно в училище, че се стига до този момент на обезсърчение и усещане за безсилие, както и чувство за малоценност и оскъден интелектуален капацитет!

И ето че вече съм в училище. Узнах малко

повече, отколкото когато приемах ученици в дома, който бях сътворила за Сугестопедията. Там, където можех спокойно да ги слушам и ги подкрепям, да се радвам на техните по-уверени стъпки и да се надявам тайно ситуацията в училищата им да се промени в полза на истинския човешки напредък.

Все още не съм изгубила тази надежда.

Не съм сигурна, че тази статия ще бъде вдъхновяваща, защото ми се иска да споделя с вас моите наблюдения относно училищните нагласи, които трудно бих могла да нарека вдъхновяващи. Те така са се вкоренили в мисленето на ученици, учители и родители, да не забравяме и управленски апарат и администрация, че са необходими десетократно повече сили и стократно повече вяра, за да може поне мъничко да си пробие път този вид учене, който води до трайни знания и самоусъвършенстване на личността.

И за да не съм голословна, ще изредя някои от тези нагласи, които продължават да битуват в училището, макар и да съм сигурна, че не във всяко и не при всеки учител. Моето искрено убеждение е, че когато тези нагласи напуснат категорично училището, бихме могли да кажем, че преминаваме към друг начин на мислене и действие в образованието. Докато обаче те са настанени удобно в системата и се използват, за да ограничат свободата на индивидуалното развитие според темпа и възможностите на всяко дете, то няма нужда да се залъгваме, че има промени.

Моля, не бързайте да реагирате на това, което ще срещнете по-долу. Не е обвинителен списък, а сериозно наблюдение от няколко години, както и търсене на мнението на хора, тясно свързани с образованието, съмишленици, родители, приятели с деца в различни възрастови групи,

участие в международни форуми и конгреси. Споделени мисли с ученици и учители, както от България, така и извън нея. Четене на книги и гледане на филми, касаещи образованието и това, какво правим с децата си.

Ще си позволя да използвам и някои определения, които съм чувала през изминалите години и са ме разстроили много.

Широко разпространени училищни нагласи

1-ва училищна нагласа – Училището е „задължителното зло“, през което трябва да минат децата ни. То е все по-малко мястото, на което се разкриват заложби и таланти и се разкрива истинския потенциал на човешката личност. Да се ходи на училище не е приятно.

2-ра училищна нагласа – Оценяването на учениците е най-важното нещо. И то оценяването на базата на възпроизвеждане на някакъв преподаден материал продължава да бъде водещо. Няма значение дали чрез тест, контролна работа, класна работа и т.н. При наличие на десетки видове интелигентност, изследвани от учените, само един вид бива оценяван. И то чрез оскъдна скала...

3-та училищна нагласа – Наградата за всички положени усилия е една оценка, която рядко показва истинските знания на ученика. Показва временно състояние на услужливата памет, а тя зависи от десетки условия. Чрез 6-тата награждаваме, 5 е по-малката награда, а 4-ката е нежеланата награда. За 3-ката, милата, няма да говоря.

4-та училищна нагласа – Наказанието също е много важно нещо. Наказваме грешките, които учениците допускат в хода на процеса на учене. 2-ката е „стимулиращо наказание“, което води до

„стягане на ученика“. Наказваме и поведението по административен начин. Така де, да я ясно, че наказанието е водещ принцип. А грешките, които са толкова естествени за всяко едно ново познание се превръщат в кошмар и за ученици, и за родители, защото носят слаба оценка.

5-та училищна нагласа – Назидателния тон показва кой командва процеса. На учителите се говори на Вие, но те не говорят на учениците на Вие, а на Ти... Но не защото са си приятели с учениците, нито защото са близки с тях, да не говорим защото добре ги познават /това са поне 3 от многото условия да си говорим на Ти/. А защото учителите са на по-висока стълбица и могат да си го позволят!

6-та училищна нагласа – Да „натискаме децата“ е също много важно нещо. Приема се, че всеки учител може „да натисне“ учениците да учат повече, да „не се обаждат много“, се явят на олимпиада, на конкурс, на състезание и то като се обещаят гореспоменатите „награда“ и „наказание“.

7-ма училищна нагласа – Лицемерието е важен урок, който колкото по-бързо се усвои от учениците, толкова по-бързо води до по-висока оценка.

8-ма училищна нагласа – Статичното състояние е равно на концентрация.

9-та училищна нагласа – Фронталното разположение и прилежащото му обзавеждането в класната стая, познато ни от XIX и XX век, където имаме бюро и стол за учителя, зад него задължителната дъска /сега просто е с бял цвят вместо черен/ и срещу учителя – чинове за учениците, разположени в редици един зад друг! Има и столове за учениците... За малко да

пропусна! Веднага става ясно кой от коя страна е!

10-та училищна нагласа – Тишината в класната стая е признак, че в нея се учи много.

11-та училищна нагласа – Принадлежността към дадено училище има външен вид, униформа! За вътрешен, не знам. Още се опитвам да разбера.

12-та училищна нагласа – Етикетирането на ученици като „добри“ или че „нищо не струват“, определя отношението на една част от учителите към тях. И новите учители много бързо биват уведомени за това.

13-та училищна нагласа – Родителите на са възпитали децата си. Учителите нямат време за това, те преподават.

14-та училищна нагласа – Колкото повече материал се преподава, толкова повече ум имат учениците в края на периода на „необходимото зло“... За „многото“ материал съм съгласна, но не и за начина на подаването му!

15-та училищна нагласа – Домашните, о това ме „издъхновява“ истински! Колкото повече, толкова по-добре! И ако може, от един и същи вид до припадък! Така се учи! И голяма част от родителите са съгласни! Сигурно така те са станали успешни и щастливи хора?! И този модел прехвърлят към децата си, защото всеки родител иска детето му да е „успешно“, но дали „щастливо“, също все още не знам.

16-та училищна нагласа – Ако ученикът не се справя, то е време за допълнителни часове. Не стига, че трудно понася вече часовете на наказанията и лошите оценки, но хайде да му подсигурим още подобни преживявания по

съответната дисциплина. Ако ученикът има късмет и попадне на добър учител, то може и чудо да се случи! Ако ли не, продължава мъката и от тук до пълното отвлечение от предмета има само крачка.

17-та училищна нагласа – „Една птичка пролет не прави!“. Разбирате ме добре... Но поне пърха наоколо и разбутва статуквото!

Сигурна съм, че списъкът може да продължи още много.

Както съм сигурна, че има решение за всяко едно от тези „безумия“. И аз намирам тези решения в Сугестопедията. Първо, разбира се, в теорията. После малки крачки в практиката и много големи в мислите, сърцето и душата ми.

Всички закони на Сугестопедията водят до чудесни резултати, бивайки прилагани заедно, в пълното им единение. Това води до разкриване на резервите на личността и истински процес на индивидуално самоосъществяване. Но къде и как е много важно!

В търсене и намиране на решение за премахване или поне ограничаване на битуващите училищни нагласи

В търсенето и намирането на решения за преодоляването на училищните нагласи само съм щрихирала в кой от законите в по-голяма степен ги откривам, с пълното съзнание за приложението на 7-те в цялост и с искреното признание, че ми е трудно за момента да го постигна. Влиянието на цялостната учебна среда, липсата на подкрепа, на приемственост; омаловажаването на методиката, приемайки че е „несериозна и лековата“; омаловажаване на прилагането ѝ в нейната цялост; мнението, че е

„остаряла“ и че може само елементи от нея да се ползват... я убива!

1-ва нагласа – Решение: 1-ви и 2-ри закон на Сугестопедията. Любов и Свобода. И „необходимото зло“ се изпарява.

2-ра нагласа – 3-ти закон. Убеденост на преподавателя, че нещо необикновено се случва. Така отпада нуждата от оценяване. Как да оценим необикновеността от 2 до 6!

3-та училищна нагласа – 4-ти закон. Многократно увеличен учебен материал, подаден по подходящ начин. Наградата е ликуване на ума! Психически здрави, умни и щастливи хора за човечеството!

4-та училищна нагласа – 5-ти закон: Цяло-част, част-цяло. И грешката като част от цялостния процес на търсене и откритие идва да покаже, че всеки един от нас има право да греши и чрез грешките да учи. Да открива, да помни както може, да показва своите знания по специален начин. В многообразието се крие богатството на личността и чрез него се обогатяват и другите членове на групата.

5-та училищна нагласа - 1-ви и 2-ри закон на Сугестопедията. Любов и Свобода. Няма по-важен и по-маловажен в този процес. Всички сме важни и допринасяме с нещо в него.

6-та училищна нагласа - 1-ви и 2-ри закон на Сугестопедията. Любов и Свобода. Натиск в любовта няма. В свободата също.

7-ма училищна нагласа – 1-ви и 7-ми закон. Любов. Класическото изкуство и естетиката като изключително ефективни медиатори при достигане на вдъхновение. Да видим как ще вирее лицемерието!

8-ма училищна нагласа – 6-ти закон. Златното сечение. Хармоничното редуване на състояния, възприятия, тон, ритъм и статиката отстъпва място на динамиката!

9-та училищна нагласа – 7-ми закон. Класическо изкуство и естетика. И хармонирането на учебната среда се случва. Учителите и учениците се срещат в едно красиво място, в което се чувстват добре /за някои от тях, които имат тежка ситуация в домовете си това можа да бъде животоспасяващо/, в което могат да бъдат приети, изслушани, успокоени, насърчени, да учат с радост и вдъхновение, да бъдат творци и изследователи, да бъдат въображаеми герои, които, сигурна съм, че след години ще осъществят в живота си.

10-та училищна нагласа – 3-ти, 4-ти и 5-ти закони. Убеденост на преподавателя, че нещо необикновено се случва. Многократно увеличен учебен материал. Цяло-част, част-цяло. Няма как чудо да се случи в тишина!

11-та училищна нагласа - 1-ви и 2-ри закон на Сугестопедията. Любов и Свобода. Никой на никого не принадлежи. Можа да бъде част от цялото, но затова едва ли помага дори и най-красивата „уни-форма“.

12-та училищна нагласа - 1-ви закон. Любов. Любовта не може да осъжда, тя не слага етикети!

13-та училищна нагласа - 1-ви и 7-ми закони. Любов..„И там, където не помага етиката, ще помогне естетиката“ ни казваше Д-р Лозанов.

14-та училищна нагласа – 3-ти, 4-ти и 5-ти закони. Убеденост на преподавателя, че нещо необикновено се случва. Многократно увеличен учебен материал. Цяло-част, част-цяло. Важно е

как се предлага материала!

15-та училищна нагласа – В прилагането на 7-те закона в единство не е необходимо да се дават домашни, защото учениците учат всичко в часовете. Дават се творчески задачи, които са индивидуален начин да се изрази наученото.

16-та училищна нагласа – 2-ри закон. Свобода. Всеки има право да потърси и намери своя учител.

17-та училищна нагласа – 1-ви, 2-ри и 3-ти закони. Любов. Свобода и Убеденост на преподавателя, че нещо необикновено се случва. Докато има няколко чифта очи, които блестят, ще си струва да пърхам наоколо! Но не и да позволя да ми отрежат крилата.

И ако преди години с даденото заслужено от ЮНЕСКО признание на Сугестопедията като най-хуманен метод в света се препоръчва внедряване и във всички степени на образованието, както и в райони, в които образованието е на много ниско ниво и липсват учители, с цел бързото и ефикасно обучение по всички дисциплини, то в ден днешен, според моето скромно мнение, е още по-важно да се прилага във всяка една институция, която има претенциите да се нарече Училище. Защото ако Училището продължава да бъде „необходимо зло“...то по-добре да го няма. И не в този вид училища може да живее Сугестопедията.

Скъпи колеги, когато пожелаете да влезете в училище с надеждата да намерите дом на Сугестопедията, моля, бъдете много наблюдателни. Тя заслужава най-красивото място: Храм на познанието, слънчев и светъл, пъстър и весел, огласен от музика и приятни разговори между ученици и учители; заслужава

да посреща изгрева с усмивка и да съзерцава
залеза в надежда за утрешния ден; да бъде
посрещната ласкаво и нежно; да бъде
подкрепяна и подпомагана; да се замлъкне в
нейно присъствие и да ѝ са даде време, за да
покаже дълбоката си същност.

Заслужава цялата любов и отдаденост, цялото
посвещение и търпение на този, който я е
поканил вече в сърцето си.

Ще продължа да търся този Дом на
Сугестопедията, в който тя да бъде себе си!

За да пееш за слънцето, трябва да го носиш в
сърцето си!

Контакти:

Тел: +359 899 133 832

E-mail: irena.mladenova@gmail.com

Page: <http://www.suggestopediaespanol.bg/>